

Svenska Fotbollförbundet – NIU-fotbollsgymnasier

Certifieringskrav för Nationellt godkänd idrottsutbildning perioden 2019 - 2022

Grundförutsättningar

Nationellt godkänd idrottsutbildning (NIU) är en utbildning där ämnet specialidrott ingår och får godkännas om den har en tydlig elitidrottskaraktär och det finns ett etablerat samarbete med ett SF som är relevant för utbildningen. Utbildningen skall tillstyrkas/certifieras av SF (SvFF) **innan** huvudmannen kan ansöka om tillstånd för utbildningen hos skolverket/skolinspektionen som beslutar om tillstånd.

NIU-fotbollsgymnasier certifieras av **Svenska Fotbollförbundet**. Detta innebär att SvFF står som garant för den sportsliga kvaliteten. Dessutom följer SvFF upp att anordnande huvudman uppfyller kraven på skolmässiga och sportsliga förhållanden så att goda möjligheter ges att kombinera fotbollsutövande och gymnasiestudier.

Svenska Fotbollförbundets förväntningar och övergripande mål för NIU-fotbollsgymnasier är:

- att för eleverna möjliggöra och underlätta kombinationen av gymnasieutbildning och elitinriktad fotbollsträning och tävling.
- att uttaga elever på sikt skall kunna nå nationell eller internationell elit.
- att erbjuda en kvalitativ och kvantitativ bra träning i en positiv och stimulerande elitidrottsmiljö.
- att förbereda eleverna inför en framtida elitkarriär.
- att verksamheten ta hänsyn till den enskilde elevens förutsättningar, och att den planeras och bedrivs så att eleven kan känna trygghet i sin studiemiljö.
- att ämnet Specialidrott - fotboll erbjuder eleverna tillfällena till såväl träning av samarbete och ledarförmåga som självständig och medveten träning av den egna förmågan att utöva spelet, d.v.s. individuellt anpassad utbildning.
- att möjliggöra en kombination av teoretisk undervisning och praktisk färdighetsträning som bidra till elevens idrottsliga utveckling.
- att undervisningen i Specialidrott - fotboll bedrivs utifrån en kontinuerlig samverkan med Svenska Fotbollförbundet.

Nedan presenteras styrdokumentet och certifieringskraven för ett NIU-fotbollsgymnasium. Till grund för kraven ligger dels SF-gemensamma krav (svart text) som har tagits fram av Specialidrottsförbundet (SF) med samordnings-hjälp av Riksidrottsförbundet (RF) och godkänts av Skolverket, dels idrotts specifika krav som beslutats av respektive SF (kursiv text).

Certifieringen förlängs per automatik varje år om skolan redovisar sin verksamhet enligt ovan samt att det finns inga anmärkningar på verksamheten från Svenska Fotbollförbundet. Om skolan har anmärkningar från SvFF, antingen från verksamheten eller uppföljningen av den, har skolan ett år på sig att åtgärda eventuella brister. Om SvFF anser att åtgärderna inte är tillräckliga, kommer skolan att förlora sin certifiering och tas bort från SVFF's ansökningsida för NIU-fotbollsgymnasier.

Styrdokument för verksamhet:

Verksamheten vid Nationellt Godkända Idrottsutbildningar (NIU) regleras av Gymnasieförordningen (2010:2039) där 5 kap beskriver ”Avvikelser inom de nationella programmen”. § 27–30 anger vad som gäller för NIU medan §31 beskriver ämnet specialidrott för såväl RIG som NIU.

Förutsättningar

27§ En utbildning där ämnet specialidrott ingår får godkännas som en nationell idrottsutbildning om den har en tydlig elitidrottskaraktär och ett etablerat samarbete med ett specialidrottsförbund som är relevant för utbildningen.

Utbildningen ska tillstyrkas av specialidrottsförbundet.

Ansökan

28§ En kommun eller en enskild huvudman får ansöka om nationellt godkänd idrottsutbildning hos Statens skolverk. Enskilda huvudmän ska, enligt 2 kap. 1 och 4 §§, ge in ansökan till Statens skolinspektion.

Beslut

29§ Statens skolverk beslutar om var nationellt godkända idrottsutbildningar får anordnas och om hur många platser dessa utbildningar får omfatta.

Av beslutet ska det framgå vid vilken eller vilka skolenheter utbildningen ska anordnas. Beslutet ska gälla för fyra antagningsomgångar.

Statens skolverks beslut ska om möjligt fattas senast den 1 september året innan utbildningen på programmet planeras att starta. Förordning (2012:117).

Urval

30§ Den sökande som anses ha bäst förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen ska ges företräde vid urval till utbildningen. Vid urval till programmen gäller bestämmelserna i 7 kap.

Antagning till NIU-fotbollsgymnasier sker enligt SvFF's antagningsprocess. Denna finns beskrivet i Lärarhandledning NIU-webb. Viktigt att skolorna dokumenterar ansökningar samt hur de har kommit fram till vilka elever som erbjuds plats på skolan. Antagningen sker i samverkan mellan skola/huvudman – SvFF/SDF (distrikt) – samverkans föreningar. Skolan har alltid i sista hand ansvaret för vilka elever som blir antagna.

Specialidrott

31§ Ämnesplanen för specialidrott får bara tillämpas inom idrottsutbildningar vid riks-idrottsgymnasium eller nationellt godkända idrottsutbildningar. Specialidrott får ingå med 200 gymnasiepoäng eller gymnasiesärskolepoäng i programfördjupningen och med 200 gymnasiepoäng eller gymnasiesärskolepoäng i det individuella valet. Dessutom får ämnet läsas som utökat program med högst 300 gymnasiepoäng eller gymnasiesärskolepoäng. Förordning (2012:745).

Gymnasieförordningen i sin helhet finns att läsa här: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/gymnasieforordning-20102039_sfs-2010-2039

*Av Svenska Fotbollförbundet certifierade NIU-fotbollsgymnasier gäller följande 400p obligatoriska:
Idrottsspecialisering 1-3 300p
Tränings- och tävlingslära 1 100p*

Denna studieplan gäller under förutsättningar att sekveksordning för ämnet specialidrott ändras så att föreslagna studiplanen är möjlig. Om inte sekveksordningen ändras, gäller dagens studieplan även under nästa period, d v s 200p Idrottsspecialisering (1 och 2) och 200p Tränings- och tävlingslära (1 och 2).

Utöver dessa 400p kan skolan erbjuda upp till 300p till inom specialidrott.

Tillstyrkan av SF

Mot bakgrund av gymnasieförordningen åligger det SF att bedöma:

1. Idrottsutbildningens elitidrottskaraktär, och
2. Huruvida idrottsutbildningen har ett etablerat samarbete med specialidrottsförbundet som är relevant för utbildningen

Baserat på denna bedömning ska SF, till Statens Skolverk, tillstyrka eller avstyrka ansökan från kommun eller enskild huvudman om att få bedriva nationellt godkänd idrottsutbildning.

För SvFF innebär elitidrottskaraktär följande:

*En skola som uppfyller **alla SvFF's krav** i denna dokument anges ha en idrottsutbildning med elitidrottskaraktär. De skolor kan ansöka tillstyrkan (certifiering) hos SvFF för att bedriva ett NIU-fotbollsgymnasium, men det finns ingen garanti att alla skolor som uppfyller kraven blir per automatik certifierat av SvFF.*

Antalet skolor som blir certifierade beror på dimensioneringen av NIU för denna period och den kommer att bestämmas av Förbundsstyrelsen under hösten 2017.

Elevens förutsättningar

En elev som kommer från en kommun (eller ett samverkansområde av kommuner där elevens kommun ingår) som inte erbjuder ett visst program tas – liksom elever från anordnarkommunen och dess samverkansområde för utbildningen – emot i första hand. Därvid finns rätt till inackorderingstillägg för den som behöver det.

Elev som kommer från en kommun (eller ett samverkansområde av kommuner där elevens kommun ingår) som erbjuder det program eleven avser att gå på NIU-orten tas emot i andra hand, utan rätt till inackorderingstillägg.

För ytterligare information om inackorderingstillägg hänvisas till CSN (<http://www.csn.se/komv-folkh-gymn/studiehjalp/hur-mycket-kan-du-fa/inackorderingstillagg>).

Sveriges kommuner och Landsting (SKL) har i samråd med RF tagit fram ett dokument <http://www.svenskidrott.se/globalassets/svenskidrott/dokument/undersidor/idrottsgymnasium/samverkande-avtal-dok.pdf> gällande frivilliga samverkansavtal för NIU som reglerar förstahandsmottagning, inackorderingssättning samt en rekommendation för ekonomiskt stöd för merkostnader som uppstår i ämnet specialidrott.

Frivilliga samverkansavtal gällande NIU finns tecknade mellan ett antal kommuner runt om i landet.

Idrottsrörelsens jämställdhetsmål

I idrottsrörelsens jämställdhetsmål, att uppnå 2025 står bland annat följande:

- Det ska finnas lika möjligheter för alla, oavsett kön, att utöva och leda idrott. Idrotten ska utforma verksamheten så att den ger alla som deltar en trygg gemenskap.
- Flickor och pojkar, kvinnor och män, ges lika möjligheter och villkor att utöva och leda idrott.
- Det kräver att resurserna fördelas likvärdigt och rättvist till flickors och pojkars samt kvinnors och mäns idrottande. Båda könen ska ha tillgång till kompetenta tränare och ledare samt likvärdiga förutsättningar för träning och tävling, såsom tillgång till anläggningar, träningstider och ekonomiska resurser. Kvinnor och män, flickor och pojkar ska i större utsträckning ges förutsättningar att träna och tävla tillsammans.
- Kvinnors och mäns, flickors och pojkars idrottsutövning värderas lika och prioriteras på ett likvärdigt sätt.

Vidare fastslås som delmål:

Idrottsrörelsen ska på alla nivåer arbeta målmedvetet så att till RF-stämman 2025:

- andelen kvinnliga och manliga tränare inom respektive idrott uppgår till minst 40 procent vid nationellt godkända idrottsutbildningar (NIU).

SF ska i sin tillstyrkan ta hänsyn till och verka för att idrottsrörelsens jämställdhetsmål uppfylls.

För SvFF innebär jämställdhetsmålen följande:

Skolan ha jämställdhetsplan och likabehandlingsplan som även inkluderar NIU-fotbollsgymnasiet.

Skolan sträver efter att ha både kvinnliga och manliga lärare.

Skolan tar in både flickor och pojkar i sin utbildning (utifrån att de uppfyller antagningskriterierna).

Sökbilden samt uppfyllandet av antagningskriterierna avgör antalet platser per kön. Idag har vi en fördelning på 30% flickor / 70% pojkar i antalet utövare i ungdomsfotbollen (för hela riket), SvFF sträver efter jämställdhet och att höja antalet utövare bland flickor. Detta bör spegla även i antalet flickor i NIU-fotbollsgymnasier.

Vägledande faktorer för SF:s tillstyrkan

För att vägleda SF i bedömningen av elitidrottskaraktär och relevant SF-samarbete anges nedan ett antal områden som SF har att bedöma.

Idrottsvänlig skola

En idrottsvänlig skola är en miljö som underlättar för elever som vill kombinera sin elitidrottssatsning med gymnasiestudier. Detta ställer krav på förståelse för individens situation och mål.

Ämnet Specialidrott ska erbjudas eleverna inom ramen för schemalagd skoltid i den utsträckning specialidrottsförbundet anser nödvändigt.

För optimal elitidrottsutveckling inom vissa idrotter är det viktigt att den praktiska färdighetsträningen schemaläggs på förmiddagen då eleverna måste ha tid till återhämtning inför eftermiddagens/kvällens träning. Den senare träningen sker utanför skoltid. Respektive SF avgör om den praktiska färdighetsträningen bör schemaläggas på förmiddagen. Kraven på dagens elitidrottare är höga och dagens elitsatsande ungdom tränar väldigt mycket, vilket medför stora krav på återhämtning. Utmaningen är att balansera mellan träning och återhämtning inte minst då tränings- och tävlingsbelastning vid dessa åldrar ökar.

För att eleven ska kunna satsa på både skolan och idrotten är det viktigt att det finns möjlighet för eleven att välja på flera olika program på gymnasieskolan.

För SvFF innebär en idrottsvänlig skola att:

Skolan erbjuder flera olika program till NIU-elever, rekommendationen är minst 3 stycken högskoleförberedande + 1 yrkesprogram.

De program som erbjuds skall ha bra och likvärdiga förutsättningar och skall kunna väljas utifrån elevernas intresse och framtidsplaner utan beaktande av hur de fungerar ihop med specialidrotten.

Alla lektioner i ämnet specialidrott "fotboll" är lagda mellan 08.00 – 12.00 under skoldagen.

Schemat är anpassat till elevernas behov så att det inte uppstår stress mellan NIU-lektion och nästa lektion.

Detta kan bl.a. visas genom att medverka till att elever får gynnsamma skolmässiga förhållanden med ett idrottsvänligt schema i förhållande till träningar i såväl skola som förening, ev. säsongsbetonad undervisning, möjligheter till distans-, koncentrations- och stödundervisning samt vid behov medge ett 4:e skolar.

Det är önskvärd att skolan kan erbjuda NIU-elever tillräckligt med måltider (frukost, mellanmål, matlåda) så att det viktiga energibehovet uppfylls under skoldagen.

Träningsmiljö i NIU-verksamheten

En bra utvecklingsmiljö är en viktig del för alla elever på NIU, men vad som menas med en bra miljö skiljer sig mellan de olika idrotterna. Närhet och god tillgänglighet till kvalitativa och bra anläggningar med rätt utrustning är avgörande för en framgångsrik utveckling.

Generellt för alla idrotter, avseende utvecklingsmiljön, är:

Att huvudman ska erbjuda ändamålsenliga anläggningar och en god utvecklingsmiljö för den specifika idrotten, under hela läsåret.

Att tillgång till träningsutrustning/hjälpmiddel och läromedel finns för eleven.

Att det finns tillgång till ”sparring” med andra elitsatsande aktiva.

För SvFF innebär god träningsmiljö följande:

Tillgång till en fullstor konstgräsplan eller likvärdig alternativ året runt.

Träningsanläggningen skall vara lokaliserad i närheten av skolan. Tid för transporter mellan skolan och träningsanläggning får inte bli belastning till eleverna, den ska vara kostnadsfri och rekommendationen är att tiden får maximalt uppgå till 10 min enkel väg.

Tillgång till gym, prehab- och rehabträning.

Samverkan med förening och anläggning

Samverkan med föreningar och anläggningar är en viktig del i NIU-verksamheten. Det är i den miljön eleverna genomför större delen av ämnet Specialidrott och därmed spenderar mycket tid.

Eleven ska, utöver den schemalagda undervisningen, erbjudas möjlighet att träna och tävla i en elitförberedande miljö utanför skoltid under hela gymnasieutbildningen.

För SvFF innebär samverkan följande:

Klubbmiljön är spelarens huvudmiljö för sitt fotbollutövande och där står lagets prestation i centrum.

Skolans miljö är kompletterande med ett fokus på individen och individens utveckling. Skolans miljö kan därför vara frikopplad från klubbmiljön.

Det finns en elitförberedande miljö även efter den schemalagda undervisning och att eleven ha möjlighet att delta i det under hela gymnasieutbildningen.

Elitmiljöförberedande verksamhet kan vara en ungdomsmiljö i en elitklubb (akademi) som är godkänd av SEF/efd men kan även vara en icke elitklubb som erbjuder en likvärdig miljö med avseende på lärande och utveckling genom spel med äldre lag och spelare.

Skolan redovisar sina samarbetsavtal med samarbetsföreningen/-föreningar varje år i sin verksamhetsplan.

Studieplan

Ämnet specialidrott anordnas inom ramen för individuellt val, programfördjupning och utökat program.

Detta innebär att huvudmannen ansvarar för att den av Skolverket fastställda studieplanen för ämnet specialidrott följs och genomförs. Skolverkets generella studieplan konkretiseras av respektive SF i en SF-specifik studieplan. Verksamheten anordnas integrerat i en gymnasieutbildning och idrottssatsning, och ska ske utifrån idrottens särskilda krav.

För SvFF innebär det följande:

Skolan använder SvFF's studieplan för NIU-fotboll för alla sina elever.

Lärartäthet

Under den idrottsspecifika delen i ämnet Specialidrott bör man tillse att elevgruppen inte är för stor. Lärartätheten har en stark koppling till vilka moment/kunskapsområden som bedrivs (lärartätheten kan tex vara mindre vid föreläsningar av allmän karaktär). Vid grenspecifika moment i ämnet Specialidrott där coachning av eleven är viktig, är en högre lärartäthet att föredra.

För SvFF innebär lärartäthet följande:

Det är viktigt att det finns tillräckligt med lärare/tränare vid NIU-fotbollsgymnasier.

Minst en tjänst som är 100% vid fullt utbygd verksamhet (15 elever /årskurs) för specialidrottsämnet fotboll. En lärare ska ha minst 50% av denna tjänst. Antalet tjänster utökas i proportionen med antalet elever.

Detta innebär bl.a. minst en instruktör per 15 elever i träningsituationen men också att instruktören ges tid för elevvårdsansvar. Med elevvårdsansvar menas kontakter och coachning av eleven även utanför träningsituationen och med personer i dess omgivning.

Förutom dessa tjänster ska eleverna ha tillgång till MV-tränare minst två gånger i veckan.

Idrottsspecifik lärarkompetens

För en framgångsrik utvecklingsmiljö för eleverna är välutbildade lärare viktiga. Dessutom finns behov av specialistkompetens inom grenspecifika kunskapsområden. Huvudmannen ansvarar för att eleven har tillgång till lärare/tränare med denna kompetens. SF inbjuder lärare till av SF arrangerade obligatoriska utbildningar och sammankomster.

För SvFF innebär lärarkompetens följande:

UEFA Elite Youth utbildning på minst en av lärarna på skolan samt på alla lärare som har minst 50% tjänstgöring. Stark rekommendation att alla undervisande lärare har den kompetensen, gäller även lärare för kurserna i Tränings- och tävlingslära.

Specialistkompetens som MV-tränare, minst MV A utbildning.

Läraren/lärarna skall delta på av SvFF arrangerade sammankomster och utbildningar riktade till lärare/tränare anställda på de certifierade fotbollsgymnasierna. Huvudmannen erlägger kursavgift enl. självkostnadspris samt bekostar boende och resor i samband med utbildningen.

Ett etablerat samarbete med ett specialidrottsförbund som är relevant för utbildningen

En bra NIU-verksamhet har eleven och dess elitidrottsutveckling i fokus i en utvecklande miljö med syfte att främja lärande och utveckling. NIU-verksamhet ska ha tydlig strukturerad verksamhet som präglas av en genomtänkt progression, en röd tråd.

Rektor ansvarar för NIU och SF har ansvaret för att utifrån sina SF-specifika kriterier följa upp och utvärdera NIU-verksamheten med verksamhetsbesök, enkäter och verksamhetsplaner.

Syftet med SF:s etablerade samarbete är främst att systematiskt och långsiktigt utvärdera och förbättra den dagliga verksamheten inom NIU med fokus på den idrottsliga utvecklingen.

För SvFF innebär det följande

Uppföljning enligt följande tidsschema:

Verksamhetsplan, lämnas in senast 15/10 varje år.

Elevenkät. Genomförs under våren årligen, redovisas senast 1/5 varje år.

Fysiska besök. Görs minst varannat år av SvFF. Uppföljning med en sammanfattning av besöket från SvFF.

Vi rekommenderar även att samarbete med det lokala SDF't kring ansökan, rekrytering, fotbollsbedömning, marknadsföring, information till distriktets klubbar, fortbildning etc.

Resursnätverk kring elev

En god miljö för elitidrottsutveckling för eleven präglas av ett gott samarbete och en fungerande helhet mellan olika parter, till exempel mellan skola, idrott och familj. Det är också viktigt att det finns en stödapparat inom områden som idrottsmedicin, idrottspsykologi och idrottsfysiologi, inklusive idrottsnutrition. SF ska i sin tillstyrkan ta hänsyn till om huvudman, i samråd med SF och samverkansföreningar, erbjuder kontakter till specialister på dessa områden om behovet uppstår hos elev.

För SvFF innebär det följande:

Skolan/huvudmannen erbjuder, eventuellt i samverkan med föreningar, eleverna kontakter till specialistnätverk inom idrottsmedicin, idrottsfysiologi, idrottspsykologi och idrottsnutrition.

Varje elev har en personlig fotbollsinstruktör att vända sig till och som har till uppgift att coacha och vägleda eleven i sin elitidrottskariär.